

Štev. 6.

V Ljubljani, 1. rožnika 1913.

Leto XIV.

Pesem o tujini.

Iz vasice tam v dolini
šel je nekdanj v tuji svet —
gledali za njim so dedje,
šel je v svet že mladih let.

Ko so na večer šli s polja
vsi počasi, trudni vsi,
v težki sapi so zastali:
drugi že med svet hiti.

In tako je šla mladina
cvetnih in nedolžnih lic —
iz tujine je ne skliče
starih mož tožeči klic.

Tujci so jih v grob zanesli,
tujci jih zagrebli v grob,
križa niso zasadili —
žalosten je tak pokop! —

In so prišli iz tujine
iskat ljubljenskih gomil:
kot bi jih v srce urezal —
kosec je na njih kosil.

Jan Reginov.

R. G.:

Bajka o biserni roži.

Ivel je graščak srečno s svojo družino. Imel je sina in hčerko. Darka in Darinko po imenu. Oba sta bila še otroka. Starši so ju bili veseli in so se radovali nad njima, ker sta bila dobra in ubogljiva. Tudi med seboj sta se ljubila in hodila in igrala sta vedno skupaj.

Pred gradom je bil velik krasen vrt z najlepšimi cveticami. Grede so bile obrobljene s temnomodrimi vijolicami, ki so že zgodaj spomladi vzcvetele in razširjale po vrtu prijeten vonj. Potem so odprli glavice ciklame in zvončki, ki so bili zasajeni ob ograji okolo in okolo vrta. Na gredah pa so rasli klinčki in tulipani, beli, rdeči in rumeni. V sredini gred so se dvigale krasne rože z žametnimi cveti, zrak pa je napolnjeval močan vonj resed, ki so bile zasajene okolo rož. Grede so bile okrogle in oglate. Na oglih gred pa so cvele bele in plamenobarvne lilije. Majhni žužki so se skrivali v njih čašah in srkali sladki prah, namočen v medu. Po ograji

Umni vrtnar je gojil te cvetke in jim stregel do razvade, solnčece pa so rasle krasne hiacinte, krizanteme in dišeči rožmarin.

Lahek vetrič se je prikradel časih čez ograjo na vrt in nagajivo odnašal makom čepice. Poigral se je s cvetkami, jim odmikal glavice in jih motil v šepetanju. Cvetke pa so se smejale in žugale porednemu vetrčku. Pokukal je tudi v njih čašice in jim drzno kradel cvetni prah in semen ter ga odnesel s seboj daleč tja, odkoder ni znal več pota nazaj v rajski vrt, kjer se vse smeje radosti in sreče. Pisani metuljčki so prišli cvetkam vasovat in jim kratili čas s pripovedkami in bajkami, sladkosnedne čebelice pa so brenčale in godle okolo cvetk in prosjačile medu. In cvetke so jim ga rade dale.

Umni vrtnar je gojil te cvetke in jim stregel do razvade, solnčece pa je razkošno sipalo nanje zlate žarke, da so jih ogrevale. Neradi so se

ločili žarki od veselih cvetk, ko je solnce tonilo, in veselili so se snidenja. In ko je drugo jutro solnce zopet pogledalo čez gore, in so žarki zbudili cvetke iz spanja, so te motno gledale izpod srebrne tenčice in umivale svoja ličeca v jutranji rosi. Potem pa so se zopet igrale z žarki, metuljčki in čebelicami in hladile vroča čela v vetrčku.

Vsak dan sta prihajala Darko in Darinka na ta vrt. Bila sta vesela in srečna kakor cvetke, in ni jima žalost temnila lica. Imela sta tudi svoje grede in cvetke in skrbno sta jih gojila in zalivala, da nista zaostala za vrtnarjem.

Neko jutro sta zopet rajala po vrtu in zlagala v šopek cvetke, da jih poneseta mamiči. Mimo pride starikava žena. Opazuje ju nekaj časa, potem pa se ji obraz stemni, pesti stisnejo in tako stopi do ograje. Otroka je ne zapazita. Ko pa ju prijazno pozdravi in pokliče k sebi, priskačeta vesela k njej s šopki v rokah.

»Kako lepe cvetice imate na vrtu! In kako lepo diše!« jima priliznjeno pravi.

»Tudi midva jih imava rada. Vsak dan hodiva k njim!«

Zopet je govorila starka: »Tudi jaz imam doma majhen vrtec s cveticami in v njem rožo, ki je najlepša, lepša kakor vse te cvetice na vrtu!«

»Res,« se začudita Darko in Darinka, »o, dajte tudi nama tako rožo! Obdarila vas bova!«

»Jutri, jutri, otroka!« jima prijazno odkima starka in odide.

Otroka hitro stečeta k vrtnarju in mu povesta novico o najlepši roži. Potem neseta šopke k mamiči in tudi njej povesta.

Pripravili so gredo v sredini vrta za najlepšo rožo. Drugo jutro, ko prideta otroka na vrt, je stala starka že pri ograji in skrivala rožo pod predpasnik.

Ko jima jo pokaže, ostrmita, tako lepa je bila. Imela je biserni cvet, ki se je lesketal v solncu v tisočerih barvah in izduhteval je sladak vonj, ki je omamljal.

Zahrepenela sta otroka po roži, in starka jima jo je dala: »To je biserna roža, ki vzcveti vsak dan iznova, ko solnce izide, in zvene v večerni zarji. Oveneli cvet pa ima v sebi čudadelno moč. Kdor ga ima pri sebi, temu se izpolni slehrna želja, ki jo glasno izreče.«

In vrtnar je vsadil rožo v gredo sredi vrta med najlepše cvetice. Starka pa je izginila in hitela v gozd med gore.

Biserna roža je vse v gradu očarala s svojo bleščečo krasoto in svojim močnim, sladkim vonjem.

Zvečer, ko se je solnce nagnilo nad gore, sta priletela otroka zopet na vrt, da vidita in občudujeta venečo cvetico. Na ograjo pa je priletel ptiček-lišček in zapel glasno pesemco. Otroka sta začudeno poslušala, kako je pel:

Je starka grda — čarovnica
in roža njena — strupenica.
Kdor vtrgal rožo bi nesrečno,
zaklet bi on in grad bil večno!

Prestrašena sta bila tega, kar sta slišala. Povedala sta to vrtnarju in vsem v gradu. In biserna roža, ki je imela doslej toliko občudovalcev, je bila odslej osamljena. Vse je navdajal strah pred njeno čarobno lepoto in skrivnostnim, čarnim vonjem. Otroka sta molče občudovala krasno rožo, v njunih očeh pa je bilo hrepenenje. In to hrepenenje je bilo s slednjim dnem večje in postalo je usodepolno.

Tretji dan se je zgodilo ...

Darinko je krasota rože prevzela, in sladki vonj jo je omamil. Kakor bi sanjala, se je bližala roži, s tresočo roko objela stebelce, zaprla oči, in roža je bila strta v njeni roki. Darko je gledal okamenel in ni se mogel ganiti z mesta.

Ko se je zavedel, je zaslišal daljno rjojenje, ki pa je prihajalo vedno bliže. Gred in cvetk nikjer, samo ograja je ostala, grad pa je razpadel v razvaline. Na ograji pa je sedel ptiček-lišček in pel glasno pesemco. Vesel je bil Darko, ko je zagledal ptička. Lišček pa je govoril:

»Beživa, zmaj prihaja, ki bo čuval vrt, in čarovnica, da odnese zakleto sestrico!«

Darko pogleda okolo sebe, pa nikjer ni bilo Darinke. Rjojenje pa je prihajalo vedno bliže in bliže, in ptiček je silil: »Beživa, da naju ne dobe!«

Darko je zbežal z vrta za ptičkom. Tekel je, kar so mu noge dale, dokler nista prišla v gozd pod goro. V gozdu sta se oddahnila in obrnila nazaj. Videla sta, kako se je valil velik zmaj okolo vrta, starka pa se je vračala in imela okolo roke ovito pisano kačo.

Darko je bridko jokal za starši in sestrico. Lišček pa ga je tolažil. Nista si vedela pomagati. Slednjič si je pa lišček domislil, da hoče zasledovati čarovnico in opazovati, kaj bo storila. Odvedel je Darka k samotni hiši pod goro. Tu so stanovali dobri ljudje, ki so se usmili jokajočega dečka.

Lišček pa je zapel na strehi pesemco in odletel. Kmalu je došel hitoče starko, skakljal od vrha do vrha in spremil čarodejko do njenega brloga. Bila je to nizka bajta, iz šibja spletena, s koli obita in naslonjena na skalo.

Lišček je sedel na streho in gledal skozi luknjico, kaj starka počenja. Ukresala je ogenj, cvrla razna zelišča na ražnju in momljala nerazumljive besede. Pri tem je držala pisano kačo v dim, ki so ga spuščale trave in zelišča. Lasje so ji viseli razmršeni po ramenih, ki so bila pokrita z umazano haljo. Zopet je govorila, glasno, zategnjeno in s hreščočim glasom:

»Vse, kar je tristo komolcev okolo moje bajte in ima vid in sluh, naj pogine, da ne vidi mojega dela in ne sliši mojega glasu!«

In padali so mrtvi tički z dreves, in veverica v svojem gnezdu je poginila. Lišček na bajti pa je ostal živ in smilili so se mu njegovi mrtvi bratci.

Starka je govorila dalje: »Kraj, kjer zakopljem ključek grajskega vrta, naj preraste gosta trava. Nad ključkom naj zraste marjetica z zlatimi praški in srebrno čašo. Ti, dušica, pa boš zvesto stražila marjetico in ključek, moj zaklad. Tvoj strup je strašen in umori vsakogar, s čigar krvjo se pomeša.«

Potem je stopila s kačo iz bajte in odšla globoko v gozd.

Lišček bi šel rad za njo, pa moral je tristo komolcev zaostati, ker bi sicer poginil. Zato je zletel na nasprotno stran, da pove Darku, kaj je videl in slišal. Zgodaj zjutraj je zapel pesemco na strehi, in Darko je prignal čredo iz hleva, da jo žene na pašo. Tukaj mu je lišček vse povedal, in sklenila sta poiskati ključek, ki ga je starka tako skrbno zastražila.

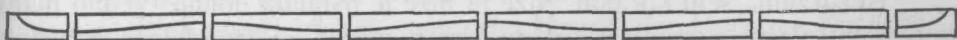
Pa kako ukrotiti kačo? — Velel je ptiček Darku, naj ostane, on pa je zopet zletel v gore, da zve skrivnosti starkine. Sedel je na bajto, gledal in poslušal.

Videl je, kako je starka izginila v nočni temi. Počasi je šel za njo. V roki je imela lesen lonček in v njem mleko. Hodila je dolgo, se rila skozi grmovje in prišla do ledine. Ledina je bila prerastena z gosto travo in marjeticami. Okolo marjetice z zlatimi prašniki in srebrno čašo pa je bila ovita pisana kača. Starka je ponudila kači mleka, jo božala, in govorila: »Na, pij, dušica, da boš meni krotka, drugim pa sovražna! Pij, da ne boš željna drugega živeža in drugega bivališča! Le pij, da boš zvita kakor lisica, katere mleko piješ!«

In kača je bila krotka! Mirno in vdano se je zvila v travo okolo marjetice in nepremično ležala. Starka se ji je škodoželjno zarežala in odšla. Lišček pa je videl, da ima kača solzne oči in da je žalosten njen pogled. — Lazil je zopet za čarovico in potem sedel na bajto. Ko je prišla starka blizu bajte, ji je prihuhutala sova nasproti in jo obletavala, oči pa so se ji svetile kakor starki. Ko je vstopila, je nastal po bajti šum. Vsa golazen se je zganila, ki se je vlačila po tleh, po stenah in po ognjišču. Na povelje starkino so se vse pošasti skrile po koteh in luknjah, sova pa je sedla v skalno duplo. Starka je legla na kup umazane slame in spala vso noč z odprtimi očmi, ki so se svetile kakor dva žareča oglja.

Liščka je obhajala groza. Odletel je v gozd in prenočil pri ptičkih. Drugi dan je oddaleč gledal starko, pa ni opazil nič posebnega, kar bi mu lahko služilo. Treba mu je bilo še ene skrivnosti: odkod dobi čarodejka mleko? — Čakal je do večera.

V mraku se je podala čarovnica z lesenim lončkom v grad, pa šla je proti drugi strani. Globoko v grapi med grmovjem je imela lisica svojo ležo. Tja dol se je tihotapila starka in podojila spečo lisico. (Konec.)

IVAN ERBEŽNIK:

V kraljestvu narcisa.

M eizmerno ljubim pomlad, njeno solnce in njene cvetice. Občudujem jo, in ona mi napolnjuje dušo z blaženstvom od tedaj, ko prvič zažvižga na smreki zlatokljuni kos, pa dotlej, ko začno hirati njene nežne cvetke, požgane od žarkov prevročega solnca. Resne postanejo takrat njene pevke — skrbi imajo s svojim zarodom. Nežna pomlad, moja ljubljenska odhaja. Zakaj jo odganjaš, solnce? Ostala naj bi pri nas, tako rad jo imam, a ti pripekaš in ona odhaja!

Bila je tu, pa se je nisem naužil — delo in skrbi so me ovirale takrat, ko je cvetelo najlepše. Samo en dan bi jo rad zrl in užival nemoten njeno blagodejnost, zato sem sklenil, da grem za njo in jo poiščem.

Zaslutil sem, da se je umaknila v gore. Miehko, sočno se mi je zdelo zelenje na pobočjih gorá. Odločil sem se, da pohitim tja, mogoče doidem pomlad.

Na severu je gora Golica, zelena od vrha do tal; kam je odšla pomlad, če ne tjakaj?

Junij je bil. Vzel sem palico, dolgo in okovano, si naprtil nahrbtnik in obul črevlje podkovance.

Noč je še bila, jasna noč, ko sem odrinil, in mrak še v dolinah, ko sem došel pod zeleno Golico.

Z nado v srcu, da najdem pomlad, sem pričel stopati navzgor po vijugasti poti. Vožna pot je to, saj je zgoraj na pobočju še vas Planina.

Nezdržema sem korakal. Niže in niže je ostajala dolina. Vedno manj je bilo čuti večno pesem reke Save. Uro komaj in že sem došel do prvih

hiš planinske vasi. Skromno selo, raztreseno po neravnih tleh, skromni njegovi prebivalci, ki so ravno vstajali in se odpravljali na delo.

Že se svetijo vrhovi gorá — dan prihaja.

In kaj je to? Čudno prijetno se mi širijo prsi. To je znan vzduh, duh pomladnega cvetja in sočnosti. In glasovi! Dan je zbudil ptice. Zdi se mi, da pojo pomladansko. Prav tako je bilo v dolini, preden je odhajala kraljica cvetja. Pa ne, da bi ji bil na sledi? Da, da! Poglej tam drevo! Baš odcveta. Pred kratkim je hodila tod. In trate krog vasi, kako so sočno zelene! To je pomlad, prava pomlad!

Pa gora nad vasjo! Svetla, zelena gora! In ponekod — čudno! To menda ni sneg? Kaj naj bodo one bele lise po gori? Skale niso, premehko je!

Za mano je selišče. Pot bolj strma, a prijetna. Spremlja jo potok. Voda šumi pomladansko. Grmovje ob poti in drevje, vse je še v pomladnem cvetju.

Potok šumi, ptice pojo! Glej jih še trobentic! Vse rumeno! Glej jetrnik, vse modro. Kdaj je pri nas že odcvetel! Poglej jih drugih cvetk! Vse pisano! V dolinah ni več takih.

In tam, tam! Oni beli cvet! Tam sredi na bregu. Više dviga glavico kot druge cvetice. Že sem pri njej! Narcis, beli narcis! Več jih je tu! Oni je še lepši! In tam, tam, koliko jih je! Natrgam jih! Ne, rajši jih pustim! En sam cvet! Kako nedolžno bel! In ta oranžni krožec v sredi! Pa vonj, vonj!

Pomlad, pomlad!

In dihnila je pomlad: »Da, jaz sem. V gorah kraljujem sedaj. Kraljica selka sem. Pojdi, povedem te danes v svoje novo kraljestvo! Idi na goro in uživaj krasoto mojega raja!«

Stopal sem dalje brez truda. Spremljala me je pomlad. Pot vedno navzgor ob potoku. Dospel sem k razvalini. Fužine so, davno zapuščene. Še malo ob potoku, potem na levo v gozd.

Sama pomlad, sama pomlad!

Skozi drevje zablíšči jasa, pol zelena, pol bela. Ah, sam cvet, sam narcis! »Sedi in uživaj me!« kličejo narcisi. Rad bi, rad, a moram na goro. Pomlad me zove dalje. Nato zopet v gozd, komaj ozelenel. Izza gozda je čuti žvenkljanje planinskih zvončkov, živina se pase v zgodnjem jutru.

Naprej med zelenjem, vedno više drži steza.

Vedno vprek proti vrhu gore. Kaki gozdi!

Skozi zeleneče bukve se sveti v jutranjem solncu mogočno pogorje Triglavsko.

Slovenska zemlja, kako si lepa!

Vedno redkeje je drevje. Popje še na mladikah in mlado zelenje. Naposled zopet sočna trava, posuta s cvetjem.

Dospel sem na sedlo vzhodno od Golice. Jedva sem stopil na greben, sem zazrl na severu globoko pod sabo širno dolino Drave — Koroško.

Zelena plan, polna belih pik in pičic — človeška bivališča. Po sredi srebrn pas — reka Drava, bliščeče lise — jezera. Zadaj same gore, same visoke, snežne gore. Vsepovsod solnce.

»Dalje, dalje!« kliče pomlad. Na južni strani gore je moja prestolica!

Šel sem. Vseokrog sama zelena trava in cvetje vmes. Tuintam zopet narcis. Vzduh vedno mamljivejši. Pridem skozi gozdič sredi gore. Pred mano čudo, čudo! Vse belo, sam cvet, sam narcis! To je sneg, ki sem ga videl iz daljave.

Pohitel sem, stopil in stal sem v morju cvetja. In zaklicala mi je pomlad: »Glej in uživaj, tu je moje kraljestvo, kraljestvo narcisa!«

Sedel sem v sočno travo med belo cvetje. Gledal sem cvete, jim božal listke, vdihaval njih vonj. Gledal sem v doline, na solčne gore — duša je molila Stvarnika...

Narcisi, beli, dišeči narcisi! Milijoni belih ovčic v zeleni gori. Vse se ozirajo po tebi, solnce!

Iz daljave se začuje zvon, drugi, tretji — palčki pojo med narcisi, pijani od vonja — majhni, tanki in tresoči so glaski. Kdo bi ne bil pijan, ko je vsa gora obdana z vonjem in s kakim vonjem!

Zavela je sapica nad narcisi, zanesla vonj v nasprotno goro. Sedel je tam pastirček pri ovcah — belih pikah na zelenem bregu — vdahnil je narcisov vonj, razširile so se mu prsi. Zaslutil je bližino pomladi in zavrisnil, da je jekalo od gorá.

Vstal sem pomlajen in stopal navzgor po belem bregu. Skoro do vrha rastejo narcisi. Na vrhu pa ni cvetja. Sivo je tam, skala in pesek in snežne lise še krijejo greben — v juniju. Jedva se dotika ondi zima zemlje. Tu belo cvetje, tam sneg.

In na vrhu! Oko zre, zre, bega od gorovja do gorovja, od doline do doline. Vse je drobno tam spodaj na zeleni preprogi. Ceste — tanke niti, vasi in mesta igračke — prestavljal bi jih kar za šalo.

Gore, visoke gore — kako ste tihe in veličastne!

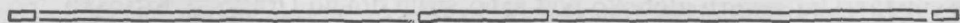
Zapihal je mrzel sever. Pretreslo mi je ude. Zadihala je zima. Sirota zima! Samo vršiček gore imaš, vse drugo ima pomlad.

Še enkrat mi je splaval pogled po prostranstvu, nato sem se spustil navzdol in bil med narcisi. Zibali so v vetru glavice in mi kimali, kakor da bi nekaj pripovedovali, kakor da mi kličejo pozdrav v slovo.

Natrgal sem jih šopek in jih pripel na klobuk — zakaž bi ne nesel spomina s seboj? Lahko mi je bilo v duši. Prekipela mi je radost in zavrisnil sem, da je odmevalo od gorskih vrhov.

Zopet je dihnila pomlad: »Daj, človek, vtisni si v dušo vso to krasoto, ponesi s sabo spomin na moje kraljestvo! Moj odsev naj ti ostane v srcu do sivih let!«

Pomlajen in pokrepčan sem odšel v nižine. V mojo dušo je dahnila pomlad — lažje prenašam težave življenja!

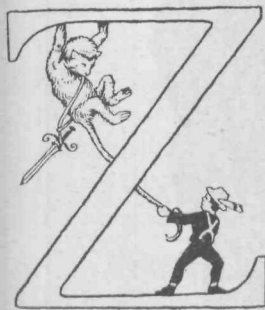
PRILOGA ZVONČKU

DR. IVAN LAH:

Balkan.

(Dalje.)

adnjič smo se torej pripeljali do Belgrada. Tudi sliko ste videli. Ampak jaz mislim, da bi bili mnogo bolj veseli, ko bi zagledali pravi resnični Belgrad pred seboj.

Tako sem bil vesel jaz, ko sem ga zagledal. Od takrat je že deset let, a še danes se z veseljem spominjam onega trenutka.

Že v mladih letih sem pogosto mislil na to mesto. Saj smo peli v šoli tisto lepo pesem o Lav-

donu:

Stoji, stoji tam Beli Grad,
za gradom teče rdeča kri,
za gradom teče rdeča kri,
da b' gnala mlinske kamne tri.

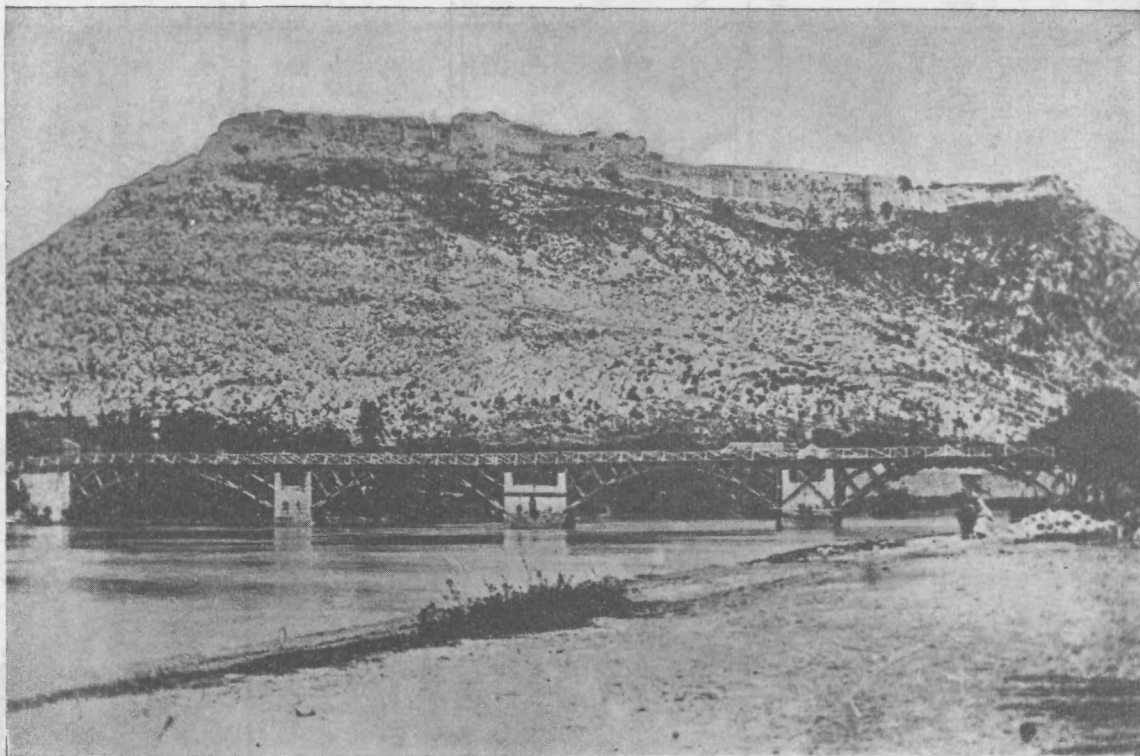
Takrat sem si mislil, da je Belgrad še vedno tak, kakor poje o njem pesem. Toda od onih časov je že več kakor sto let.

Pozneje sem čital, kako je slavni Slovenec Vega s topovi streljal na Belgrad, dokler se ni vnela trdnjava.

Tudi od tega časa je že več ko sto let.

Vi vsi se gotovo bojite Turkov. Tudi jaz sem se jih bal. Mislil sem, da so v Belgradu še vedno Turki. Toda minilo je že več ko sto let, odkar so Turki odšli iz Belgrada. Zato se brez skrbi prepeljamo čez Dunav.

Prvo, kar občuduje vsak popotnik, ki zagleda Belgrad, so veliki zidovi belgrajske trdnjave, ki se dvigajo nad bregom Save in Dunava. Obe reki, ki sta tu tako veliki, da plavajo po njih veliki parniki, se zlivata pod Belgradom in obdajata mesto od dveh strani.

Taraboš in reka Bojana

Mesto Belgrad stoji na grebenu prav nad Dunavom. Tu je bila že od davnih časov ena najmočnejših trdnjav. Mnogo hudih bojev so bojevali za to trdnjavo. Trdnjava se je ohranila do danes. V njej vidimo, kako močno so bile zidane trdnjave v starih časih. Zidovi te trdnjave se kažejo daleč čez Savo in Dunav in gledajo ponosno na hrvaško in na ogrsko stran. Že od daleč lahko vidimo mogočne široke stene, zložene iz trdega kamena, ki nam pričajo o nekdanjih težkih bojih.

Toda notranjost te trdnjave si bomo ogledali pozneje, sedaj moramo najprej priti v Belgrad. Ako se peljemo po parniku, ki vozi med Belgradom in Zemunom, vidimo tam sredi reke Dunava nizek zelen otok in hišico na njem. Tam je straža, ki pazi, da se prepovedano blago ne vozi čez reko.

Naš parnik pristane na srbski strani. Služabniki položijo lesen most, da moremo iz ladje priti na suho. V pristanišču je pisana množica. Vsi govore srbsko. Zdi se nam tako domače, kakor da bi govorili slovensko. Vsak človek, ki ga pogledamo, nas lepo pozdravi.

Ako imamo kako prtljago s seboj, se nam hitro kdo ponudi, da bi pomagal nositi. Visoka in bogata gospoda sede v kočije in se odpelje v mesto. Drugi sedejo v tramvaj. Tramvaj je lep in velik, mnogo večji kakor v Ljubljani. Mi pa gremo lahko peš. (Mlad popotnik mora vedno potovati tako, da vse svoje s seboj nosi.) Mi, ki vidimo samo naša mesta, mislimo, da so samo naša mesta lepa. Ali pa si mislimo, kako so lepa n. pr. mesta: Trst, Dunaj, Rim. — Toda tudi Belgrad je lepo mesto. To spoznamo takoj, ko se je ves pokazal pred našimi očmi.

Najprej zagledamo veliko cerkev, ki se dviga visoko nad hišami. To je stolna cerkev. Ako pojdemo pozneje vanjo, bomo videli, da je jako podobna našim cerkvam. Tam zadaj pa zagledamo visoko poslopje s kupo. To je kraljevska palača. V njej prebiva srbski kralj Peter I. Srbi imenujejo ta kraljevski dvor konak. Konak je najlepše poslopje v Belgradu in se vidi daleč naokolo kot viden znak mesta Belgrada.

Ulica gre počasi navzgor med raznimi srbskimi hišami. Ker so Turki dolgo vladali v Belgradu, je bil stari Belgrad zanemarjeno mesto. Ko pa so se Srbi osvobodili in je Belgrad postal njih glavno mesto, so počasi podirali stare nizke hiše in so zidali nove visoke palače. Posebno zadnja leta se je mesto jako prenovilo. Zato vidimo v mestu mnogo novega, posebno na najlepših ulicah, ki križema prepregajo glavni del mesta.

Ako niste navajeni mesta, bi se gotovo takoj izgubili in bi ne vedeli, kod in kam. Zato je treba v takem mestu imeti načrt v rokah. Tega lahko kupite povsod, saj so vse ulice polne prodajalnic. Tu imate prodajalnice tobaka, tam blago, tu banko, tam papir.

Življenje po ulicah je živo in veselo kakor v vsakem mestu. Okolo nas letajo dečki, ki prodajajo liste. Z močnim glasom kriče in ponujajo list za dve »pari«. Mi lista ne moremo kupiti, ker še nimamo srbskega

denarja. Zato moramo iti v banko. Tam nam zmenjajo denar. Naše krone nam izpremene v srbske dinarje, vinarje pa izpremene v pare.

Ko smo se z denarjem poskrbeli, gremo lahko naprej.

Prišli smo na najlepšo ulico: Terazije. Na obeh straneh lepa vrsta hiš. V njih so velike prodajalnice, druga pri drugi. Med hišami so hoteli in razna državná poslopja.

Po Teraziji navzgor pridemo do konaka.

Prej smo videli konak od daleč — zdaj si ga lahko ogledamo od blizu. To je lepo, novo, veliko poslopje. Tu notri stanuje srbski kralj.

Pred konakom je balkon. Tam se ob svečanih prilikah kralj pokaže narodu. Pravijo, da je kralj jako ljubezniv in se prijazno pomeni tudi s preprostimi ljudmi.

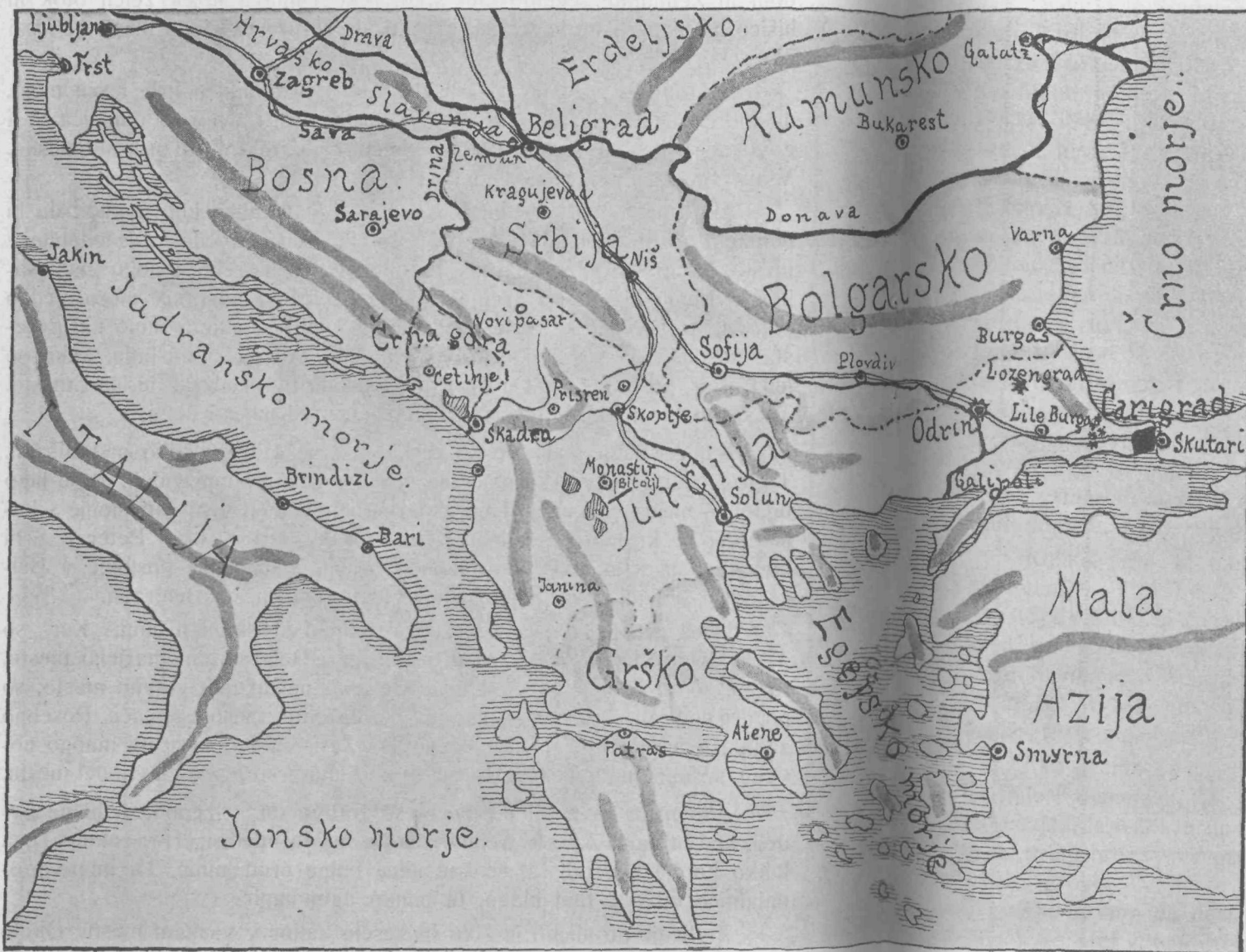
Ker pa ima mnogo posla, je mogoče z njim govoriti samo v važnih zadevah. Kam bi prišli, ako bi hoteli vsi s kraljem govoriti! Zato bi najbrže tudi nas ne mogel sprejeti, dasi smo v Belgradu kot bratski gostje povsod srčno pozdravljeni. To se vidi tudi po ulicah, kjer nas vsi veselo pozdravljajo, ko nas slišijo slovensko govoriti. Saj je srbski jezik slovenskemu najbolj podoben.

Ko sem pred 10. leti hodil po belgrajskih ulicah, so se nam Srbi prijazno pridružili, spremljali so nas in nam razkazovali mesto.

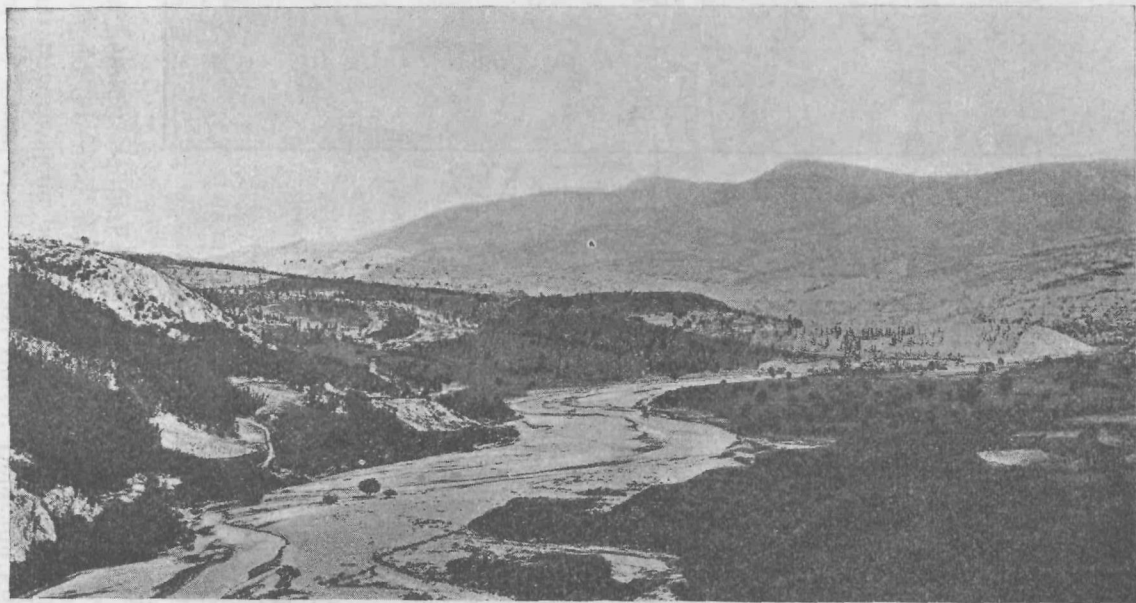
Ako gremo po ulicah naokrog, pridemo pred velik spomenik. Pred seboj vidimo kneza Mihajla na konju. Ta knez je dvakrat vladal Srbom, in sicer 1839—1842, drugič pa 1860 do 1868. Bil je dober in plemenit vladar, ki je hotel združiti vse Srbe in urediti dobro državo. Toda proti njemu so se zarotili zarotniki in leta 1868. je bil v Topčiderju umorjen. Srbi hranijo hvalježen spomin temu knezu.

Toda vi morebiti še nič ne veste o srbskih vladarjih. V starodavnih časih je bila Srbija mogočno kraljestvo. Najslavnejši srbski car je bil Dušan Silni (1331—1355), ki je vladal čez ves Balkanski polotok. Padel je na potu, ko je šel na boj proti Turkom. Za njim je vladal sin njegov Štefan Uroš (1355—1367), za Urošem pa kralj Vukašin, ki je bojeval težke boje s Turki. Leta 1371. je šel z veliko vojsko nad Turke proti Odrinu (Drinopolju). Toda bil je premagan in vsa srbska vojska uničena. (Še danes se ono bojišče imenuje — smrt Srbov.) Sin tega kralja Vukašina je slavni kraljevič Marko, največji jugoslovanski junak, ki ga opevajo neštete naredne pesmi. Kraljevič Marko se je po smrti svojega očeta bojeval proti Turkom (1371—1394). Bil je čudovito močan in je zmagal vse sovražnike. Turki so se ga jako bali.

Za Vukašinom je vladal v Srbiji car Lazar. Turki so se vedno bolj širili čez srbsko mejo in car Lazar se je s svojimi vitezi pripravil na odločilni boj. Leta 1389. na Vidov dan se je bila velika bitka na Kosovem

Zemljevid Balkana.

Dolina reke Strume v Macedoniji

polju, kjer je bila srbska vojska premagana — vsi junaki, med njimi car Lazar, so padli. Turki so zavladali nad vso srbsko zemljo. Od leta 1389. so Srbi trpeli pod turškim jarmom. Veliko je bilo njih trpljenje, bili so sužnji na lastni zemlji in Turki so jih trpinčili. Celih 400 let so trpeli v težki sužnosti. Šele leta 1804. so se Srbi zopet uprli pod vodstvom znanega junaka Črnega Jurja (Karadjordje). Srbi so se dvignili proti svojim zatiralcem Turkom in so jih zapodili iz dežele. Turki so ostali samo še v mestih in trdnjavah. Od te dobe se začel je boj za svobodo srbskega naroda.

Najprej je vladal Srbom Črni Jurij (1804—1817). Leta 1817. je bil Črni Jurij od sovražne roke umorjen, in je zavladal Miloš Obrenovič, ki so ga Turki priznali za kneza. Miloš je odstopil leta 1839., sledil mu je sin Milan, ki pa je kmalu umrl. Za njim je zavladal prvič knez Mihajlo (1839—1842). Leta 1842. pa je narodna skupščina postavila na prestol sina Črnega Jurja — Aleksandra Karadjordjeviča (1842—1858.) L. 1858. je narodna skupščina vrnila prestol staremu Milošu Obrenoviču, ki mu je bilo že 80 let in je vladal dve leti (1858—1860). Za njim pa je sledil drugič knez Mihajlo, pred katerega spomenikom smo se ustavili. Za Mihajlom je vladal knez Milan Obrenovič (1869), za Milanom pa njegov sin Aleksander do leta 1903. Z Aleksandrom je rodovina Obrenovičev izumrla in zavladal je sedanji kralj Peter, ki je potomec Črnega Jurja. Leta 1905. je bil kralj Peter slavnostno kronan. Pod kraljem Petrom so se Srbi pripravljali na vojno, da osvobodijo one svoje brate, ki so še trpeli pod turškim jarmom. Zato so lansko leto Turkom napovedali vojno in so po slavni zmagah pri Kumanovem in pri Skoplju zasedli svoje slavno Kosovo polje, kjer je padel car Lazar z vso vojsko. S tem je zopet vstala stara srbska slava. Mi smo bili priča te velike zmage. Veselili smo se, da so zmagali Srbi nad krutimi Turki.

Koliko časa so bili torej Srbi v turški sužnosti? Izračunajte po Kosovem!

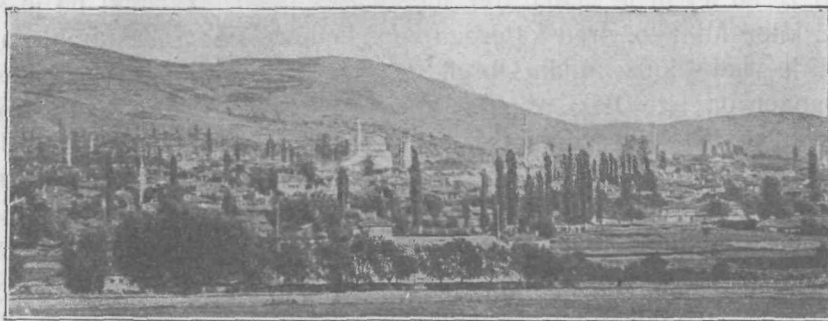
Toda sedaj ni časa računati. Vedeti moramo, da stojimo sredi trga pred spomenikom kneza Mihajla. Okolo nas drvi veselo življenje novega svobodnega Belgrada. Pred nami je narodna banka, na drugi strani gledališče. V tem gledališču je deloval naš slovenski skladatelj Davorin Jenko, ki je zložil našo himno: »Naprej, zastava Slave!«

Ako gremo od tu po ulici naprej, pridemo do lepega parka, ki se imenuje Kalemegdan. Tu se zvečer izprehaja belgrajska gospoda. Krasno izprehajališče leži krasno na obronku in se vidi z njega tja dol na Dunav in na drugi breg. — V parku so kipi zaslužnih srbskih mož. Tu se igrajo srbski otroci.

Ako gremo na desno naprej, pridemo do one trdnjave, ki smo jo gledali že prej z valov Dunava. Tu se šele vidi, kakšna je ta trdnjava. Skozi velika kamenita vrata gre vhod. V trdnjavi so srbski vojaki. Toda nič se ne bojte: so prav prijazni in nas puste naprej. V trdnjavi zagle-

damo stare topove in krogle. Vse dvorane seveda nam ne dovolijo ogledati. S trdnjave je krasen razgled po Dunavu in na ogrsko stran. Ko smo si to ogledali, gremo v malo okroglo poslope. Tu je muzej srbske slave. Cele vrste zastav, ki so jih Srbi vzeli Turkom, sablje, puške, samokresi, krogle, handžarij. Vse govori o groznih bojih za svobodo. Mnogo bi lahko še videli, toda zdi se mi, da ste utrujeni, zato gremo poiskat prenočišče. Najlepši hotel je hotel Moskva — velika, visoka stavba, ki jo vidimo že od daleč. Tam si bomo dobro odpočili.

Jutri pojdemo v Topčider, (tja vozi tramvaj.) Tam so krasni parki, sredi njih kraljevski dvorec. Tu so velike narodne zabave in ljudske zabave, ki se jih časih udeleži tudi kralj. Tu pojejo in plešejo kolo. V kraljevskem dvorcu so zanimivi spomini iz zadnjih časov. Ako bo čas, si bomo ogledali tudi muzeje, kjer so lepe narodne noše, slike in razni spomini raznih dob. Potem pa pojdemo naprej na Balkan. Za danes smo videli in slišali dovolj. (Konec).

Bitolj

Kresnice.

*„Ej, kresnice svetle,
kam tako hitite?
Kot na nebu zvezde
se žarite ...“*

*Kot plameni žarni
prišle smo iz dalje,
angelček na nebu
lučce nam prižgal je.*

*Nekaj pa nas sveti
Janez je prinesel,
ki po vsem je svetu
zlatih lučc natresel.*

*Lučce pa žarijo
naše mu nasproti.
Tiho klanja zelen
praprot se ob poti ...*

Davorinov.

E. S. THOMSON — DRAG. HUMEK:

Mačka s smetišča.

(Dalje.)

Cez nekaj tednov so mačice že prav razposajeno skakale okrog zaboja. Zajček pa je rad ali nerad čakal v gnezdu, da se povrnejo dozdevni bratci. Nesreča je hotela, da je prikrevsal nekega dne Jap na dvorišče. Za mlade mačke in njih igranje ni imel prav nič smisla. Zato je poklical zamorca in mu je naročil, naj postreli nepotrebno zalego. Zamorec pa hajd po puško in na lov. Druga za drugo so izginile ustreljene sirotke v špranjah med drvni in kamenjem.

Prav takrat se prikaže vrhu plotu sivka z veliko podgano v gobčku. Ker je bilo zamorcu streljanje prav všeč, bi bil gotovo ustrelil tudi mamó. A izpreobrní ga je pogled na podgano. Mačka, ki lovi podgane, naj živi! Mačka steče torej z bogatim plenom v gnezdo, pa pokliče mladiče. Teh pa ni in ni. Zajček niti ne pogleda mrtve podgane. Mamica še kliče, a namesto mačic se prikaže zgoraj ob zabojevem robu debela zamorčeva glava. Zamorec se začudi: »Mačka, zajček, podgana, hm, čudno!« pa pokrije zaboj s pokrovom in odnese ves skupaj svojemu gospodu.

»Naš zajček je,« pravi, »ki se je bil izgubil. Mačka ga je ukradla in ga je nesla mladičem za igračo.«

Jap je zaprl mačko in zajčka v prostorno kletko in ju je kazal ljudem kot srečno družino. To pa ni trpelo dolgo. Zajček je čez nekaj dni zbolel in poginil.

Mački ni posebno ugajalo v tisti kletki, zakaj vajena je bila svobode. In prav gotovo bi si bila poizkusila priboriti zlato svobodo. Ker se pa ni več plazila po smetišču in je dobivala redno hrano, se ji je še bolj izgledala lepa dlaka. Zato je sklenil Jap v svojem srcu, da vzame mačko s smetišča za svojo. Od tistega hipa se je pa pričelo za njo popolnoma novo življenje.

Življenje štev. 2.

Jap je bil kramar najnižje vrste. Tistih pet ali deset kanarčkov in vso ostalo golazen je imel sicer naprodaj, a kupcev ni hotelo biti. Zato sta Jap in zamorec često suho žvižgala. In ker Jap ni imel baš pretanke vesti, si je pomagal tudi s tem, da je zapiral pse bogatih meščanov. Nato je bilo čitati v listih: Izgubil se je tak in tak pes; pošteni najditelj dobi toliko in toliko dolarjev nagrade. — Pa je navezal Jap psa na vrvco in ga je odvedel h gospodarju. »Pošteno« zaslužene nagrade ni zavračal.

Prav tedaj, ko si je prisvojil Jap mačko s smetišča, se mu je porodila v betici velikanska misel. V velikih mestih prirejajo ljudje najrazličnejše razstave. Tu je razstava slik, tam je razstavljeno orodje, pa sadje in tudi psi in — mačke. In zakaj bi ne razstavili psov in mačk? Bogata, brezdelna gospoda pokupi marsikaj, kar navaden človek lahko pogreša. Zakaj bi si torej bogata gospoda za dober denar ne omislila psička redke grdobe ali mačke s pisano blestečo se dlako? V tistem mestu so prav tedaj pripravljali veliko mačjo razstavo. O tej nameri je zvedel tudi Jap. Pred davnimi časom je čital nekje v listih, da dobijo mačke imenitno dlako, če jih hranimo z mastno hrano in če jih imamo na hladnem. Tisto opombo je Jap izrezal in je obesil izrezek na umazano steno svoje podzemeljske prodajalnice.

Jesen se je bila že umaknila zimi, in zunaj je gospodaril mraz. Jap in njegov zamorec sta postavila svoj kurnik z mačko ven na dvorišče pred vrata. Dan za dnem sta pitala nato mačko z oljnato pogačo in z ribjimi glavami. Zamorec je obenem tudi pridno snažil kurnik. In zgodilo se je, da je bila mačkina dlaka ob bogati hrani na mrzlem dvorišču bolj in bolj gosta in svetla. Pa tudi toščje se je nabralo pod kožo, in naša znanka je bila sredi zime lepo okroglo rejena, gladka in tako krasno tigrasto pisana, da je bil Jap ves vesel svojega uspeha. Skoraj sem pozabil omeniti, da sta Jap in zamorec mačko sprala v milnici, da bi pregnala, kar je bilo živega v dlaki. Jap si je v svoji sreči domišljjal, da bo kdaj slaven izrejevalec in veletržec z mačkami.

»Sedaj jo pošljem na razstavo,« tako je modroval Jap. In zamorcu je bilo všeč. Da bi bil učinek na razstavi čim večji, je sklenil Jap v svoji visokostremeči kramarski duši, da dobi mačka primerno ime. »Veš, dragi moj,« je govoril zamorcu, »ime je velikega pomena. Rekla ji bova »Kneginja«, »Kraljica«, »Veličanstvo« ali kaj podobnega. In še kakšen pridevek bi ne bil odveč. Veš, ljudje gledajo bolj na ime kakor na stvar.« In sta se domenila, da jo imenujeta zamorcu na čast »Kraljica iz Afrike«.

Pa to še ni bilo vse. Jap in njegov sluga sta sestavila tudi natančen imenik vseh »slavnih« pradedov naše mačke. Ti da so baje živeli na kraljevskih dvorih ali vsaj v visokih hišah. In raztegnila sta to rodopisno vrsto tja do časa Faraonov, ki so vladali Egiptu več tisoč let pred Kristom. Pri vsem tem opravilu jima je bila kosmata vest popolnoma mirna.

Japov zamorec je bil njega dni sluga pri odličnem brivcu. Znal se je za potrebo dobro priklanjati in sukati med gospodo. Jap pa je bil prav neznamen, grbast dedec. Zato se je odločil, da pošlje zamorca z mačko na razstavišče.

Jap je prekipeval zadovoljstva in je zidal gradove visoko nad oblake. Ob otvoritvi razstave se je pomešal med posetnike. Med množico visokih cilindrov in svetlih kočij ni prav nič sodila pokvečena postava v zanemarjeni obleki. In vratar mu je dovolil vstop, ker je mislil, da je

hlapec tega ali onega gospoda v cilindru. Japa ni vse to prav nič motilo. Poznali ga niso, in lahko se bo natihem napolnil s slavo in srečo.

V razstavnih dvorani je pestrih preprog in mehkih sedežev in mnogo kletk z mačkami. Jap pa stopa od kletke do kletke in prebira napise. Dvorana se vrsti za dvorano. Vse je polno ljudi in domačih in tujih mačk. Mnoge so si pridobile na prejšnjih razstavah častnih priznanj in svetlih kolanj, ki krasijo kletke. Mačke s smetišča — ne! — »Kraljice iz Afrike« ni med njimi. Jap pomisli, da so naposled vendarle odklonili njegovo mačko. »Ej, pa bodi!« se tolaži, »imam vsaj prost vstop in sedaj vem, kje bom lahko »našel« to ali to lepo mačko, da jo vrnem za visoko nagrado.«

Prav v sredini razstave je grozna gneča. Ob straneh so napete vrvi, da se tok posetnikov ne razlije na desno in na levo. Redarji skrbijo za mir in red. Japu se zazdi, da je tu pred njim nekaj znamenitega. Gospoda v fraku in svili se umika zamazanemu dedcu, a ta je premajhen, da bi videl preko glav svojih sprednikov.

»Oj, kolike lepote!« vzklikne visoka gospa pred njim. »Kako plemenita žival!«

»Da, vidi se ji, da so živeli že nje pradedje v najboljši okolici med visokimi ljudmi.«

»Gotovo! Določili so ji rodopisno vrsto prav do starih Faraonov.«

»Koliko bi štela, če bi jo smela odnesti domov v svoj salon.«

In tako se pomenkuje gospoda dalje. V tem se prerije skozi gnečo razstavnih ravnatelj: »Oprostite, gospoda! Prosim nekoliko prostora. Umetnik je tu, ki bi rad naslikal biser naše razstave.«

»Zakaj ni »Kraljica« naprodaj?« potoži ona gospa. »Pregovorite vendar razstavljalca, da jo proda!«

»Ha, mož je bogat in ni mu do denarja. Pa poizkusim vseeno. Poizkusim, poizkusim, milostna gospa!«

Tedaj se prerine Jap do one točke. Za vsako ceno hoče videti, kaj je tam razstavljenega. Za hip se mu pokaže pozlačena kletka in na njej napis: »Kraljica iz Afrike«. Odlikovana z modrim častnim trakom in z zlato koiajno. Razstavil gospod J. Ni naprodaj.

Japu zastane dih, in v glavi se mu zavrti. In zakaj bi mu ne zastal dih in kako, da bi se mu ne zavrtelo v glavi, ko pa sedi tam v pozlačeni kletki na svilnati blazini v vsem veličanstvu — mačka s smetišča.

*

Še dolgo je iztikal Jap tam okrog. Ves je bil poln veselja in blaženosti. Ker je čutil, da mora ostati bogati gospod razstavljalec nepoznan, je opravil vse nadaljne posle na razstavi zamorec v imenu svojega gospoda.

Razstava se je bližala koncu. Vrednost »Kraljice iz Afrike« je rasla v neskončnost. A siromak Jap ni dobro vedel, koliko se lahko zahteva za mačko. Zato je naposled pooblastil zamorca, naj jo proda za sto do-

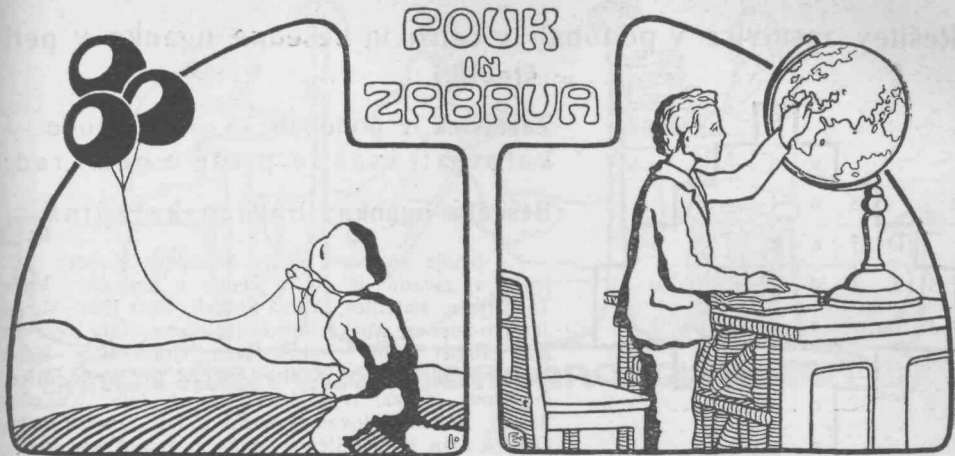
larjev, kar ni bilo posebno veliko za mačko, ki je štela svoje pradede do Faraonov.

Pa so odnesli našo mucu v visoko hišo najlepše ulice tistega mesta. Selitev ji ni bila všeč. Vsa je bila plaha in divja. Njeni novi gospodarji so se tolažili. Ker ji ni bilo do modrega traku za vratom in ne do božanja in ljubkanja, so rekli, da kraljice niso vajene temu. Če se je umaknila domačemu psičku na mizo med krožnike, so mislili, da se izogiblje nevednemu občevanju s prostakom. Kadar je spretno privzdignila pokrov na mlekarski ročki, so se ji po šili smejali. Zdajpazdaj je hotela ubrati pot skozi šipe v oknu. To ji je bilo oproščeno, ker v Afriki nimajo s šipami zataknjenih oken. Nihče je ni pripravil do tega, da bi spala v lični, s svilo opaženi košarici. Gospoda se je tolažila z izgovorom, da je košarica pre-malo lepa. Pa so naročili drugo, lepšo. Ko se je ob ugodni priliki zatekla na smetišče, so ji odpustili tudi to nespodobnost, češ, da imajo visoke glave zmerom kakšne posebnosti.

(Dalje.)

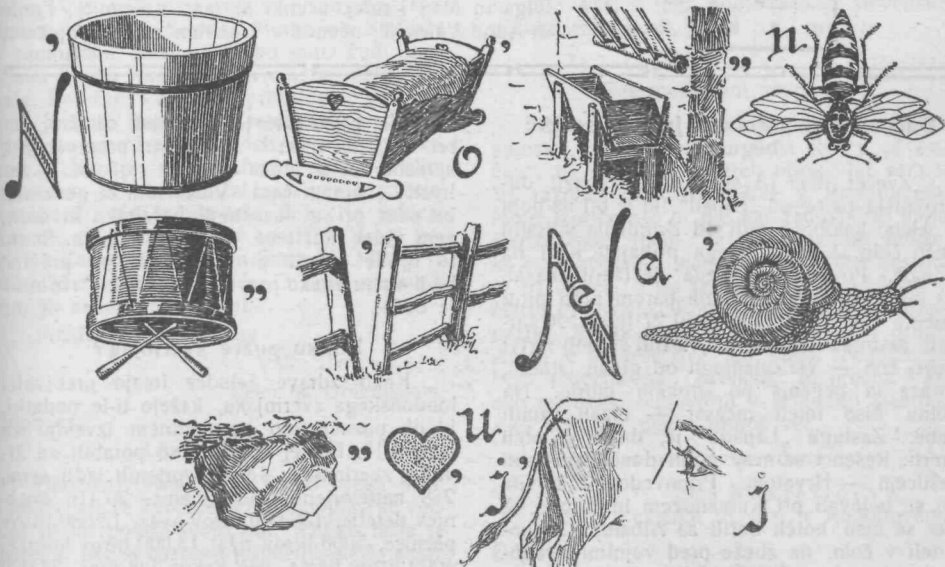

Primožičev Niko

Zastavica v podobah.

Priobčil Drag. Humek.

Rešite in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Prestol turškega sultana.

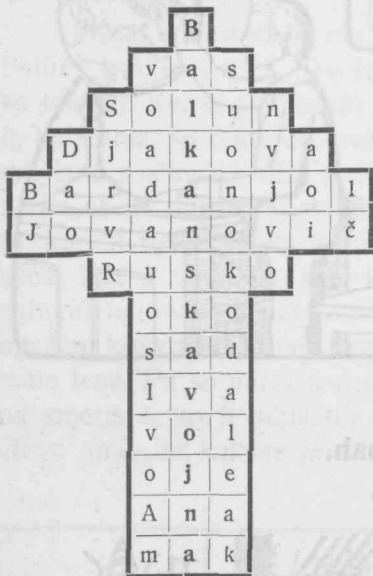
Turki so prišli zaradi Balkanske vojne v velike denarne stiske, zato so prodali ameriškim bogatašem prestol turškega sultana (cesarja) za 20 milijonov kron. Ta prestol je od tal do vrha iz samega suhega zlata, po sredi pa je okrašen z dragimi kameni in biseri. Širok je toliko, da more na njem turški sultan sedeti po turško, t. j. s prekrižanimi nogami. Ta prestol je star nad 400 let: turški sultan Sulejman ga je vzel perzijskemu šahu

(cesarju) Izedinu. Sedaj je pa konec turške slave in — dragocenega prestola.

Najstarejši človek v državi.

Najstarejši človek v naši državi je Jan Navratil, ki živi v mestu Brodu. Rojen je bil l. 1799., torej je sedaj 114 let star. Jan Navratil je videl tri stoletja, kar je pač velika redkost. Še vedno je zdravega telesa in bistre pameti, samo vid in sluh sta mu opešala.

Rešitev zastavice v podobah v četrti in besedne uganke v peti številki.

Zastavica v podobah: Kolo — kolo — kolovrat, vsakdo pleše z nami rad!

Besedna uganke: Balkanska vojna.

Oboje so prav rešili: Miroslava Kveder, gojenka v zavodu de Notre Dame v Šmihelu; Mara Tavčarjeva, učiteljica, Anča Štukelj, Reza Plut, Micka Jerman-Šusova, Micka Jerman-Boštкова, Kata Kočever ml., Hlebec Tona, Grahek Nana, Gorše Mica, Kapš Mina, Grahek Mici, Skube Ančuza, Vranešić Mice, županova Minka, Ivec Maca, Grahek Zefa; Kukman Slavoj, Novak Radovan, Kočever Milan, Grahek Rado, Grahek Ivan, Butala Stevo, Zupančič Apa, Absec Joško, Turek Slavoj, Cvelbar Josip, učenke in učenci v Petrovi vasi pri Črnomlju; Mrko in Slavka Žnideršič v Ilirski Bistrici; Irma Kocjan v Trnovem; Šaša in Stojan Ličan v Ilirski Bistrici; Mira, Vladko in Milica Valenčič v Trnovem; Vojko Boltar, učenec III. razr. v Trstu; Vladimir Sirnik, dijak I. a razr. II. drž. gimnazije v Ljubljani; Roza Mlinarič, učenka V. razr. v Sevnici; Korber Olga in Mici Krulej, učenki V. razr. v Sevnici; Franc in Adolf Valenčič, učenca v Trnovem na Notranjskem.

Dubrovnški parobrod je rešil turške begunce.

Zvečer dne 13. aprila t.l. je opazil dubrovniški parobrod „Lapad“, ki je bil na potu v Alžir, kakih 15 milj od Brindizija v Italiji večji čoln, ki so iz njega prihajali klici na pomoč. Poveljnik „Lapada“ je takoj ukazal, da mora parobrod s polnim parom pluti proti onemu čolnu. In res je rešil 27 ljudi: 20 turških častnikov in 7 vojakov. Bili so bolj mrtvi nego živi — vsi onemogli od gladu, strahu, mraza in beganja po širokem morju. Na čolnu niso imeli ničesar — razen samih sebe. Zasluga „Lapada“ je, da so se otehi smrti. Rešenci se niso mogli dovolj zahvaliti rešilcem — Hrvatom. Pripovedovali so, da so se bojevali pri Kumanovem in Bitolju. A ker se niso hoteli boriti za Albanijo, so pohitili v čoln, da zbeže pred vojnimi strahotami. Na „Lapadu“ so dali turškim rešenim beguncem vso pomoč.

Sodi po pravici!

Bitoljske „Opštinske Novine“ poročajo: K bitoljskemu županu je prišel Srb, ki je bil prišel obiskat svojega sina vojaka. Šel je naravnost k županovi pisalni mizi in je ogorčil župana tako-le: „Dober dan! gospod župan! Prišel sem samo, da te vidim in ti čestitam k novi upravi. Bog daj srečo! Samo nečesa te prosim: Sodi po pravici! Bodi pravičen in blag nasproti Turkom! Tudi oni so naši bratje. Bog je hotel, da smo jih

zmagali, prav zato je pa treba, da smo dobri nasproti njim!“ Ko župan preprostemu, a razboritemu možu ponudi stol, se ta zahvali: „Nimam časa! Videl sem že generala, bil sem pri g. okrožnem načelniku in sedaj sem videl tudi tebe. Zadovoljen sem. Samo to te še enkrat prosim: Sodi po pravici, bodi vsem enako pravičen. Zbogom!“ In mož je odšel.

Koliko požre zverinjak?

Kako zdrave želodce imajo prebivalci londonskega zverinjaka, kažejo ti-le podatki, ki jih posnemamo po uradnem izvestju za leto 1912. Po tej statistiki so porabili za živali v zverinjaku: 18 natovorjenih ladij sena, 218 natovorjenih ladij slame, 20.416 svežnjev detelje, 156.000 litrov ovs, 15.000 litrov pšenice, 5000 litrov riža, 13.000 litrov koruze, 4000 litrov fižola, več kakor dve toni (24.000 kg) riža, 360 litrov konopljinoga semena, 17.032 funtov slanikov, 62.624 rib belic, 1095 morskih pajkov, 316 konj, 239 koz, 7000 zaboječkov kondenziranega mleka, 12.000 litrov svežega mleka, 125.000 banan, 12.700 jabolk, 4000 funtov datlje, 16.000 glav salate, 50.000 glav zelja, 4250 funtov in 1200 svežnjev retkvice, 4900 funtov sladkorja, 3600 centov biskvitov, 35.000 jajc, 1500 kuncev, 7200 podgan, 25 tisoč miši in 10.000 vrabcev. Vsi stroški znašajo na leto 34.188 funtov šterlingov ali okroglo 811.000 kron. Zverinjak je povprečno vsako nedeljo obiskalo 20.578 ljudi, čez teden pa 99.698 ljudi.

Dragi gospod!

Danes Vam pišem prvo pismo! Sicer se je lansko leto tudi sestra Minka enkrat s kratkim pisemcem do Vas podala, na kate-rega ste ji tudi odgovorili. Imela sem vedno željo, Vas posetiti s svojim pisemcem. Hodim v 1. razred. Sestra Minka je v Šmihelu v samostanu. Imava se jako radi. Tudi brata Vinka imam rada, dasiravno mi časih nagaja. Poročam Vam tudi prežalostno vest, da nam je ljubi Bog vzel k sebi našo predobro, ljubljeno mamico lansko leto meseca septembra. Velikokrat se spominjam nanjo. Mislim pa vedno, da se mamica izprehaja z angelci v nebesih. Saj je bila tako dobra in pridna. Kaj ne, da je moja misel resnična, dragi gospod? Zakopali smo jo v Šmihelu. Minka jo pač lahko vsak dan obiše. O Vseh svetnikih sem jo zadnjikrat obiskala.

Pozdravlja Vas vdana

Valči Bonova,
Raka na Dolenjskem.

Odgovor:

Ljuba Valči!

Ubožica! Pomilujem Te od vsega srca, a tolaži naj Te Tvoja lepa misel. Oglasi se večkrat in mi potoži svojo bol. Veliko lažje je človeku, ako si nasproti prijatelju olajša svoje srce. Najhujša vseh izgub je izguba drage matere.

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Danes sem brala Vaš „Zvonček“ in mi je jako ugajal. Naznanjam Vam, da hodim v šolo v III. razred h gospodu nadučitelju Francu Kovaču. Učim se mnogo dobrega in koristnega. Doma sem iz Mleščevega, imam še očeta in mater, štiri sestre in enega brata. Stara sem 12 let in sedaj bom kmalu skoncčala vsakdanjo šolo. Končam to pismo in Vas prav lepo pozdravljam.

Vdana Vam

Frančiška Škuščeva.

Odgovor:

Ljuba Frančiška!

Tvoje priznanje, da se učiš mnogo dobrega in koristnega, je obenem dokaz, da priznavaš pomen in važnost šole. Želim, da bi bile vsaj v tem pogledu vse slovenske učence enih misli.

*

Velespoštovani gospod!

Oprostite, da se Vam drznem tudi jaz napisati nekoliko vrstic. Čula sem v „Zvončku“, da ste velik prijatelj otrok. Jaz sem v VI. razredu meščanske šole v Rudolfovem. Moje izpričevalo ni nič kaj zadovoljilo moje starše, toda upam, da bo prihodnje boljše, ki bo razveselilo mamico. Imam dve sestrici in tri bratce. Elza je stara 16 let in hodi v četrto gimnazijo, Robert 13 let v tretjo gimnazijo, Viktor v četrti razred, Ivo v drugi, Anica je pa šele dve leti stara. Najbrže se bom naročila na „Zvonček“ in prosim Vas, ako mi boste odgovorili v prihodnji številki. Ako dovolite, pišem drugič več.

Srčno Vas pozdravlja vdana

Ema Kasteličeva,
učenka VI. razr. v Rudolfovem.

Odgovor:

Ljuba Ema!

V prihodnjem pismu mi gotovo sporočiš, da si že „Zvončkova“ naročnica. Seveda mi smeš pisati tudi kaj več. Tvoje pismo je podpisala tudi Tajda Sušnikova. Gotovo je Tvoja prijateljica. Zakaj mi sama ne piše?

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Tudi jaz sem se namenila spisati kratko pisemce, da me boste nekoliko poznali.

Hodim v 6. oddelek v tukajšnjo ljudsko šolo. Stara sem 11 let in pol. Z veseljem čitam „Zvonček“ in tudi Vaš kotichek. Lansko leto sem bila naročena na „Vrtec“, letos sem prosila očeta, da mi je naročil „Zvonček“.

Moj oče je poštar in trgovec v Kozani. Tudi jaz sem se začela učiti v trgovini. Imam več bratov in sester, starejši brat je v Gorici, hodi v drugo slovensko gimnazijo.

S spoštovanjem

Milena pl. Rejeva
v Kozani pri Gorici.

Odgovor:

Ljuba Milena!

Tudi trgovski stan je lep stan. A treba je paznosti in neumorne pridnosti, da trgovina uspeva. Če se boš ravnala po zgledu svojega očeta, boš tudi Ti vrla slovenska trgovka.

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Danes sem prvokrat odposlala pismo za Vas. Jako sem se razveselila, ko sem dobila „Zvonček“ prvokrat. Hodim v IV. razred ljudske šole v Kranju. Bila sem že pri svetem obhajilu, a letos pojdem k birmi. V šoli me najbolj veseli zgodovina, branje in risanje. Ročnega dela ne smem delati, ker imam v očeh astigmatizem.

Z vsem spoštovanjem vdana

Vida Ivančeva.

Odgovor:

Ljuba Vida!

Zgodovina je učiteljica življenja. Zato je res prav, da se zgodovina rada učiš. Ko spoznaš dejanja in nehanju vesoljnega človeštva, spoznaš samo sebe, spoznaš svoj narod, katerega zvesta hči si in ostaneš!

*

Dragi gospod Doropoljski!

Ker sem čital v „Zvončku“, da Vam jih veliko piše pisma, tako bom tudi jaz pisal pismo Vam, čestiti gospod! Hodim v Trnovem v šolo. Posebno me veseli, ker imam tako dobrega nadučitelja. Doma sem iz Ilirske Bistrice. V šoli obiskujem IV. razred prvi oddelek. Zlasti rad imam risanje. Mislim, da pojdem v višje šole. Učim se primerno. Prosim za pouk. Kaj bi bilo boljše? Rokodelec biti ali iti v višje šole?

Zdaj Vas pozdravljam

Josip Valenčič,

učenec v Ilirski Bistrici in posestnikov sin.

Odgovor:

Ljubi Josip!

Oboje je dobro: ako boš rokodelec ali ako pojdeš v višje šole. Marljivost, poštenost in zvestoba dobe povsod dovolj kruha. Najbolj Ti bo mogoče pač svetovati Tvoj gospod nadučitelj, ki je razumen in previden mož. On pozna Tvoje zmožnosti, nanj se lahko zanesesh.

*

Blagorodni gospod!

Danes Vam pišem prvič. Naznanjam Vam, da prav rada čitam „Zvonček“, ki ga dobi-

vam pri gospodu nadučitelju Hermanu Rudežu. V šolo hodim redno. Učim se prav rada. Šolo obiskujem četrto leto. Najbolj me veseli ročna dela, ki me jih uči gospodična Angela Čendemova.

Prosim, če Vam je mogoče objaviti to pismo v „Zvončku“.

Srčno Vas pozdravlja

Zorka Kosminova,
učenka II. razr. IV. šolskega leta ljudske šole
v Dekanijah, Istra.

Odgovor:

Ljuba Zorka!

Zakaj bi mi ne bilo mogoče objaviti Tvojega pisma? Toliko rajši ga priobčujem, ker mi je bilo doposlano iz Istre, odkoder prihaja name ubogo malo glasov. Ali ne moreš nekoliko predramiti svojih prijateljic, da se tudi one zganejo?

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Kakor vedno čitam v „Zvončku“, Vam piše mnogo deklic moje starosti. Zato sem se tudi jaz namenila, da Vam pišem. V šolo hodim v licej v Ljubljani. Učinja imam jako mnogo. Posebno laščine. Vendar se je z veseljem učim in z mislijo, da bom en jezik več znala. V Ljubljani sem šele prvo leto v šoli. Prej sem bila v šoli v samostanu „d. N. D.“ v Trnovem, kjer sem se jako mnogo lepega in koristnega naučila. Imela sem tudi mnogo prijateljic. Najrajša sem imela in tudi še imam Berto Žagarjevo, Rožico Debenjakovo, Angelo Zafredovo in Anico Debevčovo. Odkar sem pa v Ljubljani, imam tudi mnogo prijateljic. Najbolj ljuba mi je Mara Mahorčičeva in njeni dve sestrici Ida in Verica in Milena Ditričova.

Sedaj, ko je vedno tako lepo vreme in zunaj tako prijetno, gremo večkrat o prostem času s prijateljicami v Tivoli na izprehod. Pred dvema tednoma smo bile na Šmarni gori, odkoder je bil krasen razgled na vso ljubljansko okolico. Šle smo tja in nazaj peš. Ali nismo mar korenjaki? Pa smo bile same mlade deklice, razen neke starejše gospodične. Nabrale smo mnogo lepih in dišečih cvetic. Posebno mi je ugajal teloh, ki sem ga potem imela v svoji sobici na mizi kot spomin na Šmarno goro. Kadar bomo napravili še kak izlet, pa bom zopet pisala, kako je bilo.

Upam, da bom dobila v prihodnji številki „Zvončka“ odgovor.

Pozdravlja Vas

Viduša Česnikova,
gojenka III. mestn. dekl. liceja v Ljubljani.

Odgovor:

Ljuba Viduša!

Prav vseč mi je tvoje odkrito pripovedovanje. Korenjaki — da! To je prava beseda tudi za deklice. Nič strahu in boječnosti — pogum velja. Koga bi se tudi bal, kdor je čistih misli in čistih rok!